

CONTRACTUL CIVIL

versus

CONTRACTUL DE CONSUMAȚIE

Teorie, practică judiciară și legislație relevantă

Editura Rosetti International
București, 2022

CUPRINS

Partea I. CONTRACTUL „IZVOR DE OBLIGAȚII”. DE LA DREPTUL COMUN LA CONTRACTUL DE CONSUMAȚIE	9
Capitolul I. Contractul: principala instituție a dreptului civil	9
Secțiunea 1. Voința juridică	9
A. Principiul voinței reale	10
B. Voința internă și voința declarată	11
C. Teoria declarației de voință și „obiectivizarea” voinței	13
Secțiunea 2. Contractul: acord de voințe	15
A. Libertatea contractuală (limitată)	16
B. Buna-credință	18
Secțiunea 3. Evoluția autonomiei de voință și a contractului	19
Capitolul al II-lea. Contractul de consumație: contract particularizat	22
Secțiunea 1. Consumerismul și protecția consumatorului	22
Secțiunea a 2-a. Dreptul consumației: natură, obiective și principii	24
A. Natura juridică a dreptului consumației	24
B. Obiectivele reglementărilor Codului consumului	25
C. Principiile protecției consumatorilor	26
Secțiunea a 3-a. Contractul de consumație. Noțiune, direcții și părți	27
A. Definiția și natura contractului de consumație	27
B. Direcții contractuale consumeriste	32
C. Părțile contractului de consumație	34
Secțiunea a 4-a. Clasificarea contractelor concrete de dreptul consumației	44
A. Acte unilaterale și contracte	44
B. Contracte sinalagmatice cu titlu oneros	44
C. Contracte comutative sau aleatorii	45
D. Contracte consensuale, formale sau reale	47
E. Contracte negociate și de adeziune	47
F. Contracte cu executare imediată sau cu executare succesivă	48
G. Contracte principale sau contracte accesorii	48
Partea a II-a. FORMAREA ȘI ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI. INTRODUCERE ÎN DREPTUL COMUN	49
Capitolul I. Condiții esențiale pentru validitatea contractului	49
Secțiunea 1. Capacitatea de a contracta	50
Secțiunea a 2-a. Consimțământul părților	52
A. Condiții valabilității consimțământului	53

B. Viciile consimțământului	55
Secțiunea a 3-a. Obiectul contractului. Definiție și cerințe	65
Secțiunea a 4-a. Cauza: motivul determinant al contractului	67
Secțiunea a 5-a. Forma contractului	69
Capitolul al II-lea. Încheierea contractului	73
Secțiunea 1. Formarea acordului de voințe prin negociere	73
Secțiunea a 2-a. Încheierea contractului prin ofertă și acceptare	75
A. Oferta de a contracta.....	75
B. Acceptarea ofertei	77
Secțiunea a 3-a. Data și locul încheierii contractului	79
A. Data încheierii contractului	79
B. Locului încheierii contractului	80
C. Importanța momentului și a locului încheierii contractului.....	81
Partea a III-a. INSTITUȚII SPECIFICE CONTRACTULUI DE CONSUMAȚIE.	
„OBLIGAȚIILE PRECONTRACTUALE” ȘI „CONFORMITATEA PRODUSELOR”	83
Capitolul I. Protecția consumeristă a consimțământului. Obligațiile	
precontractuale.....	84
Secțiunea 1. Obligația de informare și de educare a consumatorului	84
A. Noțiune. Inexistența normelor de drept comun.....	84
B. Neîndeplinirea obligației de informare precontractuală în dreptul	
comun.....	89
C. Educarea consumatorilor – deziderat național.....	89
D. Informarea precontractuală a consumatorului. Reguli generale în	
materia consumului.....	90
E. Informarea precontractuală a consumatorilor în contractele la	
distanță și cele în afara spațiilor comerciale	102
F. Informarea precontractuală în contractele de credit pentru	
consumatori.....	116
G. Informarea precontractuală în cazul contractelor de intermediere	
imobiliară și al contractelor privind dobândirea dreptului de folosință	
pe o perioadă determinată a unui sau a mai multor spații de cazare,	
a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru	
produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a	
contractelor de schimb.....	121
H. Efectele neîndeplinirii obligației de informare precontractuală a	
consumatorului. Formalismul informativ	122
I. Sancțiunea neîndeplinirii obligației de informare precontractuală a	
consumatorului.....	125
Secțiunea a 2-a. Obligația de consiliere	131
Secțiunea a 3-a. Obligația de securitate a produselor	134
Capitolul al II-lea. Conformitatea produselor și răspunderea comerciantului	
pentru neconformitate.....	138
Secțiunea 1. Conformitatea produselor și serviciilor în contractele de	
consumație	138
A. Conformitatea bunurilor vândute consumatorului	140

B. Garanții comerciale și garanții de conformitate.....	144
Secțiunea a 2-a. Răspunderea contractuală a comerciantului pentru produsele cu defecte	147
Partea IV-A. EXECUTAREA CONTRACTULUI	151
Capitolul I. <i>Pacta sunt servanda</i> și <i>res inter alios acta</i>	151
Capitolul al II-lea. Clauzele contractuale: stipulații în contract	157
Secțiunea I. Clauza contractuală. Definire și natură juridică	157
Secțiunea a 2-a. Clauze standard, abuzive și neuzuale	159
Secțiunea a 3-a. Obligațiile operatorilor economici <i>versus</i> drepturile consumatorilor.....	164
Partea a V-a. ECHILIBRUL CONTRACTUAL ORI CLAUZE ABUZIVE	167
Capitolul I. Clauzele abuzive în reglementarea națională	167
Secțiunea 1. Definirea clauzei abuzive	167
Secțiunea a 2-a. Condițiile caracterului abuziv al unei clauze.....	169
A. Clauza să nu fie negociată direct cu consumatorul	169
B. Clauza să creeze un dezechilibru semnificativ între părți	171
Secțiunea a 3-a. Lista clauzelor „declare” abuzive.....	178
A. Clauze interzise în raport de obiect sau efect.....	178
B. Clauze considerate abuzive prin Legea nr. 193/2000.....	180
C. Clauze considerate abuzive în dispozițiile O.G. nr. 50/2010	201
Secțiunea a 4-a. Constatarea și sancționarea clauzelor abuzive	202
Capitolul al II-lea. Practică europeană. Clauze abuzive	204
Partea a VI-a. ÎNCETAREA CONTRACTULUI PRIN DENUNȚARE UNILATERALĂ – EXCEPȚIE ÎN DREPTUL COMUN	223
Capitolul I. Încetarea contractului prin denunțare unilaterală (legală)	224
Secțiunea 1. Noțiuni și natura juridică	225
Secțiunea a 2-a. Domeniu de aplicare și forme	230
Capitolul al II-lea. Denunțarea unilaterală în contractele speciale	234
Secțiunea 1. Vânzarea cu pact de răscumpărare	234
Secțiunea a 2-a. Denunțarea unilaterală a contractului de locațiune	235
Secțiunea a 3-a. Denunțarea unilaterală a închirierii locuinței	237
Secțiunea a 4-a Denunțarea contractelor: de comision, de depozit și de asigurare	239
Secțiunea a 5-a. Revocarea/renunțarea la mandat.....	240
Capitolul al III-lea. Dreptul convențional la denunțare unilaterală	243
Secțiunea 1. Denunțarea unilaterală convențională: clauză de decizie.....	243
Secțiunea a 2-a. Efectele denunțării unilaterale. Renunțarea la dreptul potestativ de decizie.....	246
Partea a VII-a. REGULA DREPTULUI DE RETRAGERE AL CONSUMATORULUI	250
Capitolul I. Particularitățile denunțării unilaterale în contractul de consumație	250
Secțiunea 1. Dreptul consumatorului de denunțare unilaterală, în legislația națională	250
Secțiunea a 2-a. Dreptul consumatorului de denunțare unilaterală în legislația europeană.....	253
Capitolul al II-lea. Regimuri juridice speciale	262

Secțiunea 1. Denunțarea unilaterală a contractelor încheiate la distanță sau în afara spațiilor comerciale, în condițiile O.U.G. nr. 34/2014	262
A. Excepții	262
B. Exercițarea dreptului de denunțare unilaterală	264
C. Obligațiile părților contractante	268
Secțiunea a 2-a. Denunțarea unilaterală a contractelor la distanță privind serviciile financiare	271
Secțiunea a 3-a. Denunțarea unilaterală a contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare (și a altor contracte din domeniu)	273
Partea a VIII-a. PRINCIPALE CONTRACTE DE CONSUMAȚIE: VÂNZAREA DE CONSUMAȚIE, CREDITUL PENTRU CONSUM ȘI CREDITUL IPOTECAR PENTRU INVESTIȚII IMOBILIARE	277
Capitolul I. Particularitățile vânzării de consumație	277
Secțiunea 1. Domeniu de aplicare. Părți. Obiect.	278
Secțiunea a 2-a. Obligațiile și răspunderea vânzătorului	281
Secțiunea a 3-a. Condiționări, prețuri și intermediari	284
Secțiunea a 4-a. Varietăți ale vânzării de consumație. Practici comerciale interzise	287
Capitolul al II-lea. Creditul pentru consum	291
Secțiunea 1. Creditul. Aspecte introductive	291
Secțiunea a 2-a. Definirea, obiectul și domeniul creditului pentru consum	293
Secțiunea a 3-a. Informații și obligații precontractuale în creditul pentru consum	294
Secțiunea a 4-a. Obligații în contractele de credit pentru consum	298
Secțiunea a 5-a. Dreptul de retragere al consumatorului	301
A. Denunțarea unilaterală sub forma retractării	301
B. Rambursarea anticipată	305
C. Dobânda anuală efectivă	307
Capitolul al III-lea. Creditul ipotecar pentru investiții imobiliare	308
Secțiunea 1. Creditul ipotecar. Noțiuni. Conținut. Garantare	308
Secțiunea a 2-a. Executarea și cesiunea creanțelor ipotecare	312
Bibliografie selectivă	315
Legislație consumeristă reprezentativă	318
I. Legea nr. 296/2004 privind Codul consumului, republicată	318
II. O.G. nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, republicată	336
III. O.U.G. nr. 34/2014 privind drepturile consumatorilor în cadrul contractelor încheiate cu profesioniștii, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative	360
IV. O.U.G. nr. 140/2021 privind anumite aspecte referitoare la contractele de vânzare de bunuri	398
V. Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, republicată	408

Partea I

CONTRACTUL „IZVOR DE OBLIGAȚII”. DE LA DREPTUL
COMUN LA CONTRACTUL DE CONSUMAȚIE

Capitolul I

Contractul: principala instituție a dreptului civil

Contractul este o formă juridică a relației sociale realizate între persoane.

Contractul este recunoscut drept instrumentul cvasi exclusiv al satisfacerii intereselor individuale și colective, al circulației bunurilor și valorilor sociale și unul dintre mecanismele juridice esențiale ale activității economice.

Contractul este *principala instituție a dreptului civil*.

La baza contractului stă *voința* persoanelor de a intra în raporturi contractuale.

Secțiunea 1. Voința juridică

În general, voința a fost definită ca o „capacitate și proces psihic de conducere a activității sub toate aspectele ei; sistem de autoreglaj superior întrucât este efectuat precumpănitor prin cel de-al doilea sistem de semnalizare și implică deliberare, scop și plan elaborat conștient, organizare a forțelor proprii, prin stăpânirea unora și mobilizarea și angajarea convergent finalistă a altora”^[1].

În drept, voința ca și categorie psihologică are o dublă semnificație: *voința generală*, adică a întregii societăți sau a unor grupuri sociale și *voința individuală*, a unui singur individ^[2].

Între consimțământ și voința juridică există corelația dintre *parte și întreg*.

^[1] A se vedea I. Craiovan, *Metodologia juridică*, Editura Universul Juridic, București, 2005, p. 107.

^[2] A se vedea I. Ceterchi, *Teoria generală a statului și dreptului*, Editura didactică și pedagogică, București, 1967, p. 334 și urm.

Formarea voinței juridice, reprezintă un proces psihologic complex ce are la bază nevoia simțită de om, pe care acesta vrea să o satisfacă.

Toate fazele procesului psihologic de formare a voinței juridice au caracter intern.

Pentru ca faptul psihologic să devină fapt social, este necesar ca hotărârea omului să fie exteriorizată, astfel încât alte persoane să aibă posibilitatea de a lua cunoștință de ea.^[1]

Din procesul psihologic complex de formare a voinței juridice, dreptul civil reține *două elemente*: hotărârea exteriorizată (consimțământul) și motivul determinant (cauza, scopul, motivul actului juridic art. 1235 C. civ.).

A. Principiul voinței reale

Codul civil consacră implicit, două principii care cârmuiesc voința juridică: principiul libertății manifestării de voință și principiul voinței interne, reale.

Principiul voinței reale ce guvernează formarea voinței juridice cuprinzând două elemente: un element intern (psihologic) și un element extern (social).

Raportul dintre cele două elemente face diferența dintre concepția subiectivă și concepția obiectivă^[2].

Concepția subiectivă acordă prioritate voinței interne, satisfăcând prin aceasta securitatea statică a circuitului civil, întrucât s-ar putea pune în discuție valabilitatea actului juridic prin care s-a transmis dreptul subiectiv civil pe motiv de neconcordanță între voința internă și cea exprimată.

Concepția obiectivă acordă întâietate voinței declarate, satisfăcând astfel securitatea dinamică a circuitului civil, deoarece, după ce a fost exteriorizată, voința juridică produce efecte ce nu ar putea să fie înlăturate pe motiv că voința declarată nu coincide cu voința internă.

Potrivit art. 1266 alin. (1) C. civ. prevede că „Contractul se interpretează se după voința concordantă, iar nu după sensul literal al termenilor”.

Precizăm că art. 1266 C. civ poartă denumirea marginală „Interpretarea după voința concordantă a părților” (s.n.)^[3].

^[1] A se vedea Tr. Ionașcu, *Elementele voinței juridice*, în Tratat de drept civil, vol. I, Partea generală, Editura Academiei, București, 1967, p. 258 și urm.

^[2] A se vedea V. Slavu, *Drept civil. Teoria generală. Subiectele de drept civil*, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 140 și urm; C. Spasici, *Introducere în dreptul civil*, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 99-101.

^[3] Ne exprimăm rețineria față de formularea sintagmei „voința concordantă a părților” cuprinsă în art. 1266 C. civ. Precizăm că art. 1166 C. civ. definește contractul ca „acordul de

Din cele de mai sus, rezultă că, în materie de simulație, între părți produce efecte actul secret, care este real, corespunzând deci voinței interne, iar nu actul public, ce corespunde voinței declarate.

În sprijinul existenței principiului voinței reale se află și dispozițiile art. 1206 alin. (1) C. civ., potrivit căruia „Consimțământul este viciat când este dat prin eroare, surprins prin dol sau smuls prin violență”, în sensul că, din această dispoziție legală, rezultă că manifestarea de voință este producătoare de efecte juridice dacă a fost liberă și conștientă, adică reală, iar nu și atunci când a fost alterată printr-un viciu de consimțământ.

Ca excepții de la principiul voinței interne, în caz de simulație, terților de bună-credință nu le poate fi opus actul juridic secret, ce corespunde voinței reale a părților contractante, ci numai actul juridic aparent, întrucât numai acesta putea fi cunoscut de terți (terții de bună-credință sunt însă îndreptățiți să invoce în favoarea lor și împotriva părților efectele actului juridic secret).

Tot astfel, ar fi posibil ca voința consemnată în înscris să nu fie cea reală și totuși această voință își va produce efectele, cu toate că voința reală s-ar putea stabili prin declarațiile unor martori, dar textul de lege menționat nu permite aceasta^[1].

Precizăm că atunci când există concordanță între aceste două elemente nu se ridică nicio problemă de determinare a principiului aplicabil, deoarece există, practic, o singură voință.

În schimb, este posibil ca între cele două elemente să nu existe concordanță, punându-se astfel problema stabilirii elementului căruia urmează să i se dea prioritate.

Soluționarea problemei de mai sus depinde de raportul dintre voința internă (reală) și voința declarată (exteriorizată).

B. Voința internă și voința declarată

După cum am arătat, voința internă reprezintă voința juridică reală, adevărată.

voințe dintre două sau mai multe persoane” ceea ce înseamnă că fiecare persoană are propria voință, voințe ce se pot pune de acord, dar fără să creeze o nouă „voință concordantă a părților” (oricum, persoanele devin părți abia după încheierea actului juridic, atunci când nu se mai poate vorbi despre voință juridică).

^[1] A se vedea G. Boroș, *Curs de drept civil. Partea generală*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 133 și urm; Gh. Beleiu, *Drept civil român, Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*, Ed. Șansa, București, 1998, p. 139 și urm.

Prin exteriorizare, „vrerea individuală devine voință juridică aptă să producă efecte în sensul nașterii, modificării sau stingerii unui raport juridic concret”^[1].

Diferențele conduc însă la existența a două voințe, una internă, reală, și alta alterată în procesul de exteriorizare, voința declarată.

Problema care a preocupat doctrina a fost determinarea voinței reale, a raportului în care se află cu voința declarată și în funcție de care trebuie apreciate efectele actului juridic.

Neconcordanțele între voința internă și voința declarată (o exteriorizare inexactă a voinței reale), se opun formării valabile a contractului.

De asemenea, reprezentarea internă distorsionată asupra unor elemente esențiale și determinante ale contractului, ca efect al erorii spontane sau provocate, nu permite formarea valabilă a acestuia.

Prevalența *voinței interne*,^[2] teorie consacrată de Codul civil francez și îmbrățișată de legiuitorul român, satisface securitatea statică a circuitului civil, în detrimentul securității dinamice, fapt ce nu este de natură a încuraja subiecții de drept să intre în relații contractuale^[3].

Voința declarată este singura care produce efecte și singura realitate percepută de terți, în baza căreia aceștia contractează.

Concepția obiectivă întărește securitatea dinamică a circuitului civil, întrucât părțile, raportându-se la voința declarată, mai ușor de perceput, sunt încurajate să contracteze.

De menționat că și concepția subiectivă a recunoscut eficacitatea voinței declarate, însă doar în măsura în care aceasta reproduce fidel voința internă, rezultat al deliberării individului.

Precizăm că dreptul civil român a admis ca regulă, principiul voinței interne, stabilind câteva excepții conforme principiului voinței declarate.

În lumina concepției subiective, judecătorul este îndemnat să țină cont în operațiunea de interpretare a contractelor de intenția comună a părților, iar nu de înțelesul literal al termenilor folosiți^[4].

^[1] A se vedea O. Ungureanu, *Drept civil. Introducere*, Editura Rosetti, București, 2005, p. 123.

^[2] Voința internă face dreptul; a se vedea P. Vasilescu, *Consumerismul contractual. Repere pentru o teorie generală a contractelor de consum*; Ed. Sfera Juridică, Cluj-Napoca, 2006, p. 17.

^[3] Sistemul voinței declarate, consacrat de Codul civil german de la 1900, se întemeiază pe exteriorizarea, manifestarea sau declararea voinței; a se vedea R. Bercea *Consimțământul virtual și consimțământul real în contractele încheiate în mediul electronic*; în *Dreptul nr. 1/2004*, p. 90-95.

^[4] Această formulare a fost criticată deoarece fiecare parte este animată de intenții și mobiluri care îi sunt proprii, deși prevederi similare sunt conținute și de Codul Napoleonean,

În cazul simulației^[1], între părți va produce efecte actul secret, care este real, iar nu actul ostensibil, care este mincinos.

În cazul de mai sus, voința internă produce efecte în acest caz în defavoarea voinței declarate prin intermediul actului opozabil terților.

Principiului voinței declarate se aplică, ca excepție, în următoarele situații:

– în caz de simulație, față de terți produce efecte voința declarată cuprinsă în actul public, mincinos, deoarece numai acesta poate fi cunoscut de alte persoane;

– imposibilitatea probării în contra unui înscris prin alte mijloace de probă decât un contraînscris, poate duce la situația în care să primeze voința declarată în fața celei interne (*idem est non esse et non probari*);

– anumite tipuri ale erorii sunt recunoscute de legea română ca vicii de consimțământ și sancționate ca atare, dar în cazul erorii indiferente primează voința declarată, în pofida neconcordanțelor cu voința internă^[2].

Deși construcția teoretică a celor două teorii este ireproșabilă sub aspectul argumentelor produse, transpunerea lor în practică a impus o serie de corecții. Sistemele de drept de inspirație franceză refuză, într-o oarecare măsură, să țină cont de voința reală, în favoarea celei declarate. În această măsură contractantul este angajat juridic, chiar dacă în realitate nu a voit.

C. Teoria declarației de voință și „obiectivizarea” voinței

În doctrina modernă, de inspirație socială, se tinde către obiectivarea analizei modului de interpretare a voinței, prin prisma *intenției de a contracta văzută din exterior* (fără referire la voințele interioare ale părților).

În concepția de mai sus, cunoscută ca *teoria voinței declarate*, contractul este analizat, atât ca un fapt social, cât și ca fapt juridic.

Precizăm că teoria declarației de voință este o creație a Școlii de drept natural din secolul al XVII-lea care a adus un nou impuls în analiza formării contractului.

Reprezentativă pentru concepția naturală este lucrarea, juristului olandez Huig de Groot, numit și Hugo Grotius (1583-1645), intitulată *De iure belli ac pacis*, publicată în anul 1625 ce constituie o contribuție importantă în dezvoltarea concepției de consimțământ^[3].

art. 1156, și de Codul civil german în art. 153; a se vedea C. Stătescu, C. Bîrsan, *Tratat de drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Academiei RSR, București, 1981, p. 56 și urm.

[1] A se vedea Gh. Beleiu, *op. cit.*, p. 142

[2] A se vedea G. Boroi, *op. cit.*, p. 156-157.

[3] În condițiile dreptului canonic, Grotius proslăvea eficacitatea juridică a *Pactum nudum* și consacră astfel, definitiv consimțământul la rang de principiu general; a se vedea Fr. Limbach,

Teoria voinței declarate elimină dezavantajele teoriei anterioare (subiective) deoarece voința reală, psihologică nu este producătoare de efecte juridice, atâta timp cât nu a fost exprimată, socializată prin exteriorizare.

În consecință, conflictul dintre voința internă și voința declarată nu se poate sfârși decât în favoare celei dintâi.

Astfel, voința declarată apare ca „o intenție adevărată a autorului său, care cedează în fața necesității sociale de securitate juridică”^[1].

Notificarea voinței declarate.

În doctrina franceză este cunoscut studiul realizat și publicat la Paris de Mircea Durma^[2] intitulat: „Notificarea voinței: rolul notificării în formarea actelor juridice”.

Studiul a fost consacrat, în principal, problemei *emiterii și recepției declarației de voință* dar și altor aspecte conexe precum, distincțiile dintre actele și faptele juridice, dintre actele juridice și declarațiile de voință și dintre elementul subiectiv și elementul obiectiv.

Lucrarea a consacrat un spațiu larg studiului filozofic și psihologic al noțiunii de voință, în general și celei de declarație de voință, în special, ca pretext de abordare a analizei juridice a notificării.

Într-o manieră proprie față de studiile germane și franceze ale epocii privind *manifestările de voință receptive și nereceptive*, în susținerea definiției emisiunii declarației de voință, autorul arată că „o declarație îndreptată către o persoană determinată este emisă atunci când conținutul său poate ajunge la cunoștința celeilalte părți, fără niciun alt act posterior”^[3].

În lucrarea sa reprezentativă autorul susține că, *noțiunea emisiunii* este valabilă pentru *toate declarațiile de voință receptive* care privesc contracte încheiate între persoane prezente sau între absenți.

În condițiile de mai sus, și „o notificare orală” este *tot o notificare*, chiar dacă emiteria și recepția ei se realizează în același moment^[4].

În finalul scurtei noastre incursiuni în domeniul voinței juridice și al problematicii sale, facem umătoarele *aprecieri sintetice*:

Le consentement contractuel a l'épreuve des conditions generales. De l'utilité du concept de déclaration de volonte, L.G.D.J., Paris, 2004, 36.

[1] Pentru amănunte în ceea ce privește „obiectivizarea” consimțământului, J. Ghestin, *Traite de droit civil. Les obligations. Le contrat*, L.G.D.J., Paris, 1980, p. 219.

[2] M. Durma a fost jurist de marcă român și subsecretar de stat la Ministerul Finanțelor în guvernul Petru Groza, 1945.

[3] A se vedea M. Durma, *La Notification de la volonte. Role de la notification dans la formation des actes juridiques*, Sirey, Paris, 1930, p. 134.

[4] A se vedea M. Durma, *op. cit.*, p. p. 298.

Voința juridică cuprinde voința generală (a întregii societăți sau a unor grupuri sociale) și voința individuală (a unei singure persoane).

Se distinge între: voința internă, reală, adevărată (ca element psihologic al persoanei) și voința declarată, manifestată, exteriorizată, (ca element material al voinței interne).

Voința declarată este realitatea percepută de terți (de societate).

Voința declarată este singura care produce efecte față de terți^[1].

Ca excepție, atunci când voința declarată nu corespunde integral voinței interne a contractantului, voința internă este esențială. Astfel, *voința reală prevalează* în raport cu voința declarată (art. 1266 alin. 1 C. civ.), interpretarea clauzelor contractuale neclare în contract se face în raport de voința internă.

Contractul este, deci, *creația voințelor individuale* ale unor persoane.

Secțiunea 2. Contractul: acord de voințe

Potrivit art. 1166 din Codul civil 2009^[2] „Contractul este acordul de voințe dintre două sau mai multe persoane, cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic”.

Din start, definiția de mai sus, dată contractului, prezintă cel puțin pentru *două neajunsuri*:

- nu orice manifestare de voință individuală devine act juridic civil, și
- contractul produce efecte juridice pentru atingerea scopului urmărit de părți^[3].

Doctrinar^[4] s-a apreciat că definirea contractului ar trebui să țină cont de *alte cinci caracteristici generale*:

a) contractul este actul juridic *cel mai cunoscut*; reprezentativitatea contractului derivă, în primul rând, din utilitatea sa practică, fiind cel mai important procedeu juridic de realizare a schimburilor între persoane;

^[1] A se vedea C. Spasici, *Conținutul contractului: de la clauze negociate, la clauze impuse și abuzive*, Revista Universul juridic nr. 10/2021, Portal Universul Juridic <https://www.universuljuridic.ro/continutul-contractului-de-la-clauze-negociate-la-clauze-impuse-si-abuzive/>.

^[2] Codul civil de la 1864 prevedea, în art. 942: „Contractul este acordul între două sau mai multe persoane spre a constitui sau stinge între dânsii un raport juridic”.

^[3] Pentru importanța scopului urmărit în contract, a se vedea D. Cosma, *Teoria generală a actului juridic civil*, Ed. Științifică, București, 1969, p. 220.

^[4] În raport cu legea publică, *norma privată* (contractul) este *mai umană, mai apropiată de sufletul și interesele individului*; a se vedea L. Stănculescu, *Dreptul contractelor civile. Doctrină și jurisprudență*, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 32-36.